

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین

معاونت پژوهشی

کمیته تحقیقات دانشجویی

پرسشنامه طرح تحقیقاتی دانشجویی

نام و نام خانوادگی مجری/مجریان : حمیدرضا سلیمی، عاطفه رضایی

استاد راهنما: مریم طاهرپور

دانشکده : پرستاری و مامایی

عنوان طرح (فارسی):

بررسی آگاهی، نگرش و عملکرد در رابطه با قاعدگی در زوجین مراجعه کننده به مرکز مشاوره ازدواج در

شهر قزوین در سال ۹۶-۱۳۹۵

عنوان طرح (انگلیسی) **Awareness, attitudes and practices regarding menstruation married couples referred to counseling center in the city of Qazvin in 2016-17**

تاریخ پیشنهاد : ۹۵/۱/۱۵

آیا طرح در راستای اولویت پژوهشی است؟...بله.....صفحه.....۸۲..... شماره..۲۷.

۱-۱ مشخصات مجریان طرح:

ردیف	نام و نام خانوادگی	رشته تحصیلی و درجه علمی	آدرس و تلفن تماس	کد ملی	امضاء
۱	حمید رضا سلیمی	دانشجوی کارشناسی پرستاری	قزوین، علوم پزشکی قزوین.		

۲	عاطفه رضایی	دانشجوی کارشناسی مامایی	قزوین، علوم پزشکی قزوین.		

۱-۲ مشخصات همکاران اصلی

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل	درجه علمی	نوع همکاری	کد ملی	امضای همکار
۱	مریم مومنی	عضو علمی	مربی	تجزیه و تحلیل داده ها		

۲-۱ نوع طرح :

بنیادی * کاربردی ** بنیادی - کاربردی **

۲-۲ مقدمه و معرفی طرح:

چرخه قاعدگی درست همانند نبض، تنفس، فشارخون و درجه حرارت، یک نشانه حیاتی برای زنان می باشد. تاریخ یک قاعدگی در مورد سلامت کلی یک زن اطلاعات با ارزشی می دهد. دختران، نوجوانان، بزرگسالان و زنان نیازمند وجود نظم در چرخه قاعدگی خود هستند (۱). سیکل طبیعی قاعدگی انسانی را می توان به دو بخش سیکل تخمدانی و سیکل رحمی تقسیم کرد. سیکل تخمدانی به دو مرحله فولیکولی و لوتئال و سیکل رحمی به مراحل تکثیری و ترشحي تقسیم می شود (۲). در صورتی که لانه گزینی رخ ندهد، ترشح هورمونها قطع می شود و دیسیدوای عملکردی به طور نامنظم در هم می شکنند؛ در نتیجه آندومتر ریزش پیدا کرده و خونریزی قاعدگی به وقوع می پیوندد (۳). قاعدگی و بهداشت قاعدگی، پیامدهای زیادی بر سلامت و رفاه یک زن و به طور کلی یک جامعه دارد، بنابراین یک موضوع اجتماعی و مهم است (۴). اختلالات قاعدگی زنان در سنین مختلف اتفاق می افتد که با توجه به دوره سنی، دارای تشخیص های افتراقی و بالطبع روش های تشخیصی و درمانی متفاوتی می باشند. اختلالات قاعدگی در نوجوانان بالغ به خصوص طی دو سال اول بعد از شروع قاعدگی که بسیاری از دوره ها بدون تخمک گذاری است، کاملاً شایع می باشد. که یکی از شایع ترین مشکلات زنان، علائم پیرامون قاعدگی است (۵). شدت و تکرار علائم مربوط با قاعدگی با توجه به طول مراحل سیکل های قاعدگی و در فرهنگ های مختلف متفاوت است، به گونه ای که کمترین میزان شیوع آن مربوط به کشورهای غربی مثل ایالت کینگدام و یوگسلاوی است (۶).

بر اساس نتایج مطالعات، علائم مرتبط با قاعدگی در زنانی که از قاعدگی بیزارند و نسبت به نقش زن در اجتماع دیدگاه سنتی و قدیمی دارند و همچنین در دخترانی که نگرش منفی نسبت به قاعدگی دارند نسبت به افراد با دیدگاه مثبت، بیشتر است (۶). شناسایی متغیرهای تاثیرگذار مانند متغیرهای شناختی و رفتاری، مشارکت و تجربی، ارتباط آنها و اطلاع رسانی در مورد آنها برای بهبود بهداشت قاعدگی حیاتی است (۷). براساس مطالعه ای که در سال ۱۳۹۰ بر روی ۴۰۷ نفر از دانش آموزان دختر دبیرستان های شهر مشهد صورت گرفت، نتایج از ارتباط بین علایم پیرامون قاعدگی با تمام ابعاد نگرش نسبت به قاعدگی حکایت داشت (۸). بر اساس مطالعه ای که در سال ۲۰۰۴ توسط ماریان و همکارانش بین ۳۲۷ نفر از زنان، در دانشگاه کمبریج صورت گرفت، نتایج از ارتباط بین تجارب قاعدگی اولیه با تجارب قاعدگی جاری حکایت داشت (۹). در مطالعه ای که در سال ۱۹۹۸ بر روی دختران نوجوان انجام شد، مشخص گردید دخترانی که قبل از وقوع قاعدگی از آن مطلع و آماده آن بوده اند، آن را پدیده ای فیزیولوژیک دانسته اند، اما کسانی که آگاهی و آمادگی لازم را نداشته اند آن را حادثه ای وحشت آور و ترسناک تلقی کرده اند (۱۰). مطالعات در برخی از کشورهای آفریقایی، نشانگر پایین بودن سطح آگاهی و عملکرد صحیح است. در مطالعه ای که در سال ۲۰۰۰ در نیجریه برای بررسی میزان آگاهی، نگرش و عملکرد دختران مقطع راهنمایی تحصیلی انجام شد، نتایج نشان دادند که ۴۰ درصد از دختران، آگاهی لازم از سلامت بلوغ و قاعدگی نداشته اند و ۸۴ درصد از آنها، از نظر روان شناختی، آمادگی کافی برای بلوغ و اولین قاعدگی پیدا نکرده بودند و رفتار سلامتی آنان در زمینه رعایت سلامت دوران قاعدگی در ۶۶٫۳ درصد از موارد صحیح نبود (۱۱). مطالعه سال ۲۰۰۴ سوئد بر روی ۳۴۵ نوجوان دختر نیز نشان داد که آموزش می تواند سطح آگاهی، و فهم و نگرش درباره بلوغ و قاعدگی را در دختران افزایش دهد و یک مداخله فعال، درست قبل از قاعدگی، باعث ارتقای سطح نگرش دختران به این پدیده می شود (۱۲). در اکثر تحقیقات بر روی قاعدگی و بهداشت قاعدگی، انجام تحقیق بر روی مردان نادیده گرفته شده است. افزایش دانش و نگرش مردان به قاعدگی و بهداشت قاعدگی می تواند پتانسیل را برای ایجاد تغییرات و بهبود بهداشت قاعدگی افزایش دهد (۱۳). با وجود توسعه قابل توجه در علوم درک زیست شناسی انسان، مردان دانش کافی در مورد قاعدگی و تاثیر آن بر زنان ندارند (۱۴). مکالمات آزاد و باز در مورد قاعدگی به مردان کمک می کند تاثیر فهم و دانش در مورد قاعدگی را به رسمیت بشناسند (۱۵). در مورد مردان، دانش آنها در مورد قاعدگی کمک می کند تا آنالیز کنند که چگونه ساختارهای اجتماعی بر آنها و مردم اطراف تاثیر می گذارد (۱۶).

در ایران مطالعات اندکی بر روی قاعدگی و بهداشت دوران قاعدگی صورت گرفته است و محوریت این مطالعات اندک بر روی دانش آموزان دبیرستانی و دانشجویان دختر بوده است و همچنین هیچ مطالعه ای بر روی مردان صورت نپذیرفته است؛ لذا پژوهش حاضر در صدد است تا تاثیر نگرش، آگاهی و عملکرد بر قاعدگی را در بین زنان و مردان مراجعه کننده برای مشاوره ازدواج شهر قزوین در سال ۹۶-۱۳۹۵ مورد بررسی قرار دهد.

۲-۴ بررسی متون (در صورت نیاز می توانید از صفحات اضافی استفاده نمایید)
Literature review
(با ذکر مراجع)

1- محمدی ریزی و همکاران در سال ۱۳۹۰ در مطالعه ای از نوع همبستگی، تعداد ۴۰۷ نفر دانش آموز دختر دبیرستان های شهر مشهد را که شرایط ورود به مطالعه را داشتند مورد بررسی قرار دادند، نمونه گیری به صورت تصادفی دو مرحله ای انجام شد، افراد مورد مطالعه پرسشنامه های مربوط به مشخصات فردی، مشخصات قاعدگی، شیوه زندگی و نگرش نسبت به قاعدگی و پرسشنامه علایم قاعدگی را در طول سه مرحله از قاعدگی تکمیل نمودند. با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و آزمون های آماری ضریب همبستگی پیرسون، تی دانشجویی، آنالیز واریانس یک طرفه و مدل رگرسیون خطی داده ها را تجزیه و تحلیل کردند. نتایج بدین صورت بود که ۲۴٫۸ درصد از دانش آموزان قاعدگی را به عنوان واقعه ای طاقت فرسا، ۲۸ درصد مزاحم، ۱۲٫۳ درصد طبیعی، ۲۷ درصد قابل پیش

بینی و ۱۴٫۵ درصد بی اثر معرفی کردند؛ همچنین نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل از ارتباط معنی دار بین علایم پیرامون قاعدگی با تمام ابعاد نگرش نسبت به قاعدگی حکایت داشت (۸).

۲- ماریان و همکاران به بررسی ارتباط بین قاعدگی زودرس و جاری پرداختند، فرضیه اصلی این تحقیق این بود که زنانی که تجارب شروع قاعدگی خوبی دارند؛ نگرش مثبت و رفتار بهتری نسبت به قاعدگی جاری دارند. در این مطالعه مبتنی بر نظرسنجی، تعداد ۳۲۷ نفر از دختران دانشگاه کمبریج، در سال ۲۰۰۴ به تکمیل پرسشنامه در ارتباط با تجارب شروع قاعدگی پرداختند. دخترانی که نظر شدیداً منفی و شدیداً مثبت نسبت به قاعدگی زودرس داشتند، به تکمیل پرسشنامه در ارتباط با نگرش جاری نسبت به قاعدگی، تجربه ها و رفتارها ارجاع داده شدند. تجارب قاعدگی زودرس و جاری به صورت بسیار قوی ای در حوزه نگرش به قاعدگی وابسته بودند. دختران در گروه منفی، نگرش منفی تری نسبت به زنان گروه مثبت نسبت به قاعدگی گزارش کردند. آنها ارتباط های بیشتری بین تجارب قاعدگی زودرس و تصویر بدن و رفتارهای بهداشتی مشاهده کردند. نتایج نهایی حاکی از تاثیر تجارب قاعدگی زودرس در قاعدگی های بعدی داشت (۹).

۳- دکتر آقا یوسفی و همکاران در پژوهشی مداخله ای به بررسی تاثیر آموزش بهداشت بلوغ و قاعدگی بر سلامت عمومی دانش آموزان دختر دوره سوم راهنمایی در سال ۸۷-۱۳۸۶ پرداختند. در این مطالعه با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای، گروه آزمایشی (۳۵ نفر) و کنترل (۳۲ نفر) انتخاب شدند. با استفاده از پرسشنامه طراحی شده توسط محقق در مورد بهداشت بلوغ و قاعدگی و پرسشنامه ۲۸ سوال سلامت عمومی گلدبرگ، اطلاعات را جمع آوری کردند. ابتدا پیش آزمون را به صورت همزمان در هر دو گروه اجرا کردند؛ سپس در ۸ جلسه ۵،۵ ساعته گروه آزمایش را آموزش دادند و پس از اتمام دوره آموزشی، دوباره از هر دو گروه پس آزمون گرفتند و یک ماه بعد نیز آزمون پیگیری را به طور همزمان در هر دو گروه انجام دادند. بر اساس تحلیل داده ها، آموزش بهداشت بلوغ و قاعدگی بر سلامت عمومی دختران نوجوان تاثیر مثبت داشت. همچنین بر اساس این پژوهش مشخص شد که آموزش بهداشت بلوغ و قاعدگی می تواند منجر به کاهش اضطراب، اختلال های خواب، افسردگی و بهبود کارکرد اجتماعی شود (۱۷).

۴- ایشاری راجاک به بررسی دانش و دیدگاه دانش آموزان پسر فرهنگ های گوناگون دانشگاه ایالتی مینه سوتا در رابطه با قاعدگی و بهداشت قاعدگی در سال ۲۰۱۵ پرداخت. ایشاری راجاک معتقد بود مردان و زنان اغلب آزادانه در مورد قاعدگی صحبت نمی کنند و این گفت و گوهای خاموش عواقب منفی ای در تصویر بدن و تصورات فیزیکی زنان و عملکرد اخلاقی و عاطفی مردان دارد. در این پژوهش مصاحبه نیمه ساختار کیفی با نه مرد انجام شد. بر اساس نتایج مشخص شد که بیشتر شرکت کنندگان دانش کافی در مورد فرآیند بیولوژیکی قاعدگی را ندارند و قاعدگی معمولاً به عنوان یک مسئله مربوط به زنان در نظر گرفته می شود بنابراین درک آن برای مردان مهم نیست. همچنین بر اساس پژوهش تعداد کمی از شرکت کنندگان که خود را مسولیت پذیر در مورد زنان می دانستند دیدگاه های خود را به مثبت تغییر داده بودند (۱۴).

۵- مطالعه ای توسط فریده ملکشاهی و همکارش تحت عنوان میزان آگاهی، نگرش و عملکرد دختران دانش آموز دبیرستانی در مورد بهداشت دوران قاعدگی در سال ۸۴ انجام شد. نتایج مطالعه نشان داد که ۵۰٪ نمونه ها دارای آگاهی ضعیف بودند. نگرش ۳۰٪/۱ افراد مورد مطالعه نسبت به قاعدگی و علائم آن منفی بود که عملکرد آنها در این مورد با نگرش آنها توافقی داشت. در این مطالعه ارتباط معناداری بین آگاهی، نگرش، عملکرد و منابع کسب اطلاعات، تحصیلات والدین و شغل مادر وجود داشت (۱۸).

الف- اهداف اصلی طرح (general objective) :

تعیین آگاهی، نگرش و عملکرد در رابطه با قاعدگی در زوجین مراجعه کننده به مرکز مشاوره ازدواج در شهر قزوین در سال ۹۶-۱۳۹۵

ب- اهداف فرعی طرح (Specific objectives):

- تعیین سطح آگاهی زنان از قاعدگی
- تعیین نگرش نسبت به قاعدگی در زنان
- تعیین عملکرد قاعدگی در زنان
- تعیین سطح آگاهی مردان از قاعدگی
- تعیین نگرش نسبت به قاعدگی در مردان
- تعیین ارتباط بین متغیرهای فردی اجتماعی با هر یک از متغیرهای فوق

ج- هدف کاربردی :

قاعدگی از مسایل مهم اجتماعی می باشد، در صورت وجود ارتباط مثبت بین آگاهی، نگرش و عملکرد قاعدگی در این پژوهش ، می توان با اتخاذ شیوه های آموزشی هر یک از این جنبه ها را تقویت کرده و چرخه قاعدگی ایمن را تضمین بخشید.

د- فرضیات (Hypothesis):

- ۱- آیا زنان با نگرش مثبت به قاعدگی نسبت به زنان با نگرش منفی، عملکرد بهتری دارند؟
- ۲- آیا دانش و نگرش مردان در ارتباط با قاعدگی بر عملکرد قاعدگی زنان تاثیر گذار است؟
- ۳- آیا مردان شرکت کننده در پژوهش آگاهی اندکی در مورد قاعدگی دارند؟